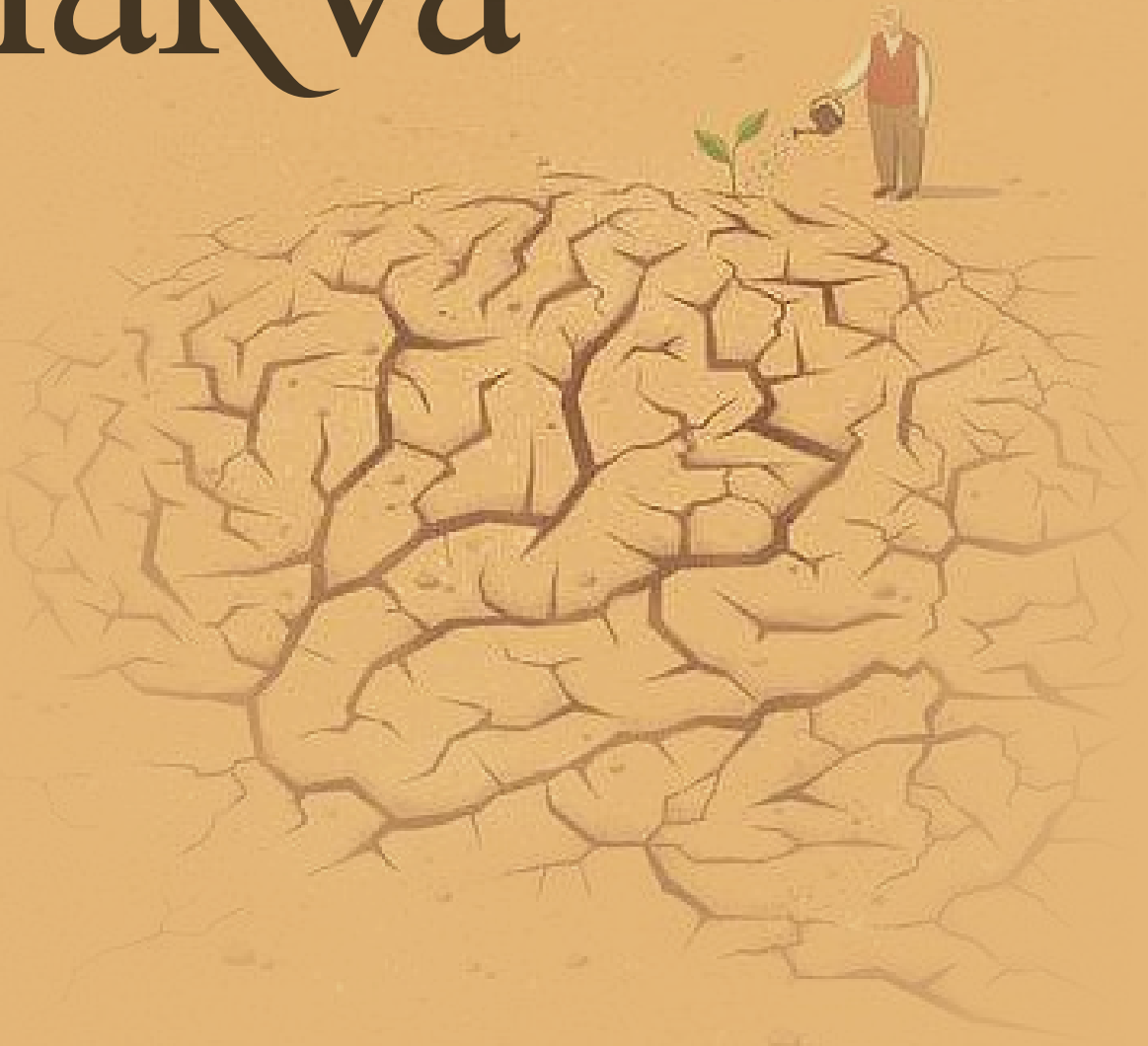

Takva

EN
HAYIRLI
AZIK
Takva

Nisan 2024
40. Sayı

ŞEYTANIN PLANLARI 3

Bilal Özbugday

Şeytanın Planları 3

Bilal Özbuğday

04

Dua İbadettir

Burak Gültepe

9

Ölü Yada Diri Kalp

Salih Bağırhan

18

22

Dinden Çıkararak Velayetin Kısımları 5

Hüseyin Oral

Evlilikte Tartışma

Ayşe Ebrar

27

33

Telefonların Tarihi

Burak Eryılmaz

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

Daha önceki sayılarımızda amansız düşmanımız olan şeytanın ve dostlarının kullar üzerindeki planlarının farklılığını zikretmekte idik. Bu ayki baş yazımızda ise bu konuya devam niteliğinde olarak şeytanın kula giriş yöntemlerini izah etmeye devam edeceğiz.

Geçmiş sayılarımız da velayetin kişiyi dinden çıkaran kısımlarını inceledikten sonra bu ayki sayımızdan itibaren ise bizzat kişiyi dinden çıkarmayan fakat imanına eksiklik getiren konulara temas etmeye çalışacağız.

Aile yazı köşemizde ise evlilikte meydana gelen tartışmalardan ve eşlerin üzerlerine düşen görevlerinden bahsettik.

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız ümidiyle...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editör

Takva

Şeytanın Planları 3

Bilal Özbuğday

Amansız düşmanımız olan şeytanın ve dostlarının kullar üzerindeki hamlelerinin farklılığını zikretmekte idik. Bu yazımızda da bir önceki yazımızın devamı niteliğinde şeytanın kula giriş yöntemlerini izah etmeye devam edeceğiz.

Olduğundan Farklı Göstererek Süslemek

Süslemek, süslü göstermek bir eşyanın ya da durumun olduğu halin dışında başka bir hal üzere algılanmasını sağlamaktır. Bir şey iyi ise onun kötü olduğunu ya da kötü ise iyi olduğunu insana fısıldamaktır.

Şeytan insana dünyayı ve içindekileri de süslü göstermektedir. Bu dinin yaşanması ve hâkim kılınması için, kulluğun gerekleri olan şeylerden insanları soğutarak bu hususları birer darlık, rahatsızlık ve huzursuzluk olarak göstermektedir. Geçici olan dünyayı ve içindeki birkaç günlük yaşam tarzını ise rahat etmek, keyif sürmek, günü gün etmek olarak hissettirmektedir. Bu tam da işte süslemek hamlesi ile şeytanın insanlara yaklaşmasıdır.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

“Cennet nefsin hoşuna gitmeyen şeylerle ile, cehennem ise nefsin arzuladığı şeylerle kuşatılmıştır.”¹

Çok az insan hariç hiç kimse bir yanlış yanlış olduğunu kabul ederek yapmaz. İç dünyasında bazı durumlar farklı olsa da zahirinde yapmış olduğu yanlışla doğru bir kılıf bularak bunu yapar. O hatayı ve yanlış işlerken elinde onu yapması gerektiğine kendisini iten bazı gerekçeler olduğunu dolayısıyla en doğrunun bu olduğunu zannederek yapar.

Müslüman bir Müslümana düşmanlık ederken dahi elinde yaptığına dair kendisini haklı çıkaracak bir argüman bulundurmaktadır. İnsan böylesi argümanları her durumda bu kadar rahatlıkla bulma yetisine sahip değildir. İşte tam da burada şeytan devreye girmekte ve o kimsenin işini kolaylaştırmaktadır. Yaptığını süslü göstermekte, algı ile olayları farklı hissettirmektedir. Yusuf (as)’ı kuyuya atan kardeşleri dahi bu yaptıklarına dair kendilerini haklı zannediyorlardı. Bunun sebebi ise kendilerine şeytanın musallat olması ve yaptıklarını süslü göstermesi idi. Firavun dahi Musa (as) ile mücadele ederken yeryüzünde bozgunculuk edecek biri ile mücadele ettiğini iddia ederek bunu yapmakta idi.

Kötü Zanna Sürüklemek

Suizan, insanın bir olay ya da bir şahıs hakkında net olmayan bir hususu kötüye ya da en kötüye yorarak kanaat sahibi olmasıdır. Bu ise şeytanın sinsi hamlelerinden birisidir. Çünkü elde net olmayan ancak varmış gibi zannedilen bir bilgi vardır. İşte insan bu bilgiye dayanarak hareket ettiğini zanneder. Ancak asıl itibariyle net olmayan bu husus insanı hataya sürükler. Burada ise şeytan insana dahiyane bir dokunuşta bulunur. Çünkü bu dokunuştan sonra artık şeytan insan ile dilediği gibi oynamaya başlayacaktır.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

“Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının. Çünkü bazı zanlar günahtır. Gizli halleri araştırmayın, birbirinizin gıybetini yapmayın...”²

¹ [Buhari, Müslim]

² [49/ Hucurat 12]

Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır;

“Zandan sakının. Çünkü zan sözlerin en yalanıdır. Birbirinizin ayıplarını araştırıp ifşa etmeyin.....”³

Hem ayeti hem de hadisi dikkatli bir şekilde okuduğumuzda zandan sakındırmanın arkasından başka günahlardan sakındırılmaktadır. Çünkü kötü zan ile başlayan bir girişim sonrasında zan sahibini bu meselenin aslını araştırmaya ve insanın kötü hallerini koalamaya itecektir. Suizannın yaygın olduğu bir toplulukta elbette bir huzur ve sükûnetten bahsetmek mümkün değildir ki şeytan da tam olarak bunu istemektedir. İnsan hangi zannının günah olacağını bilemediğinden şeriat kendisine zandan uzak durmasını emretmektedir. Böylece kalpler sakinleşecek, huzur bulunacak ve mutmain olunacaktır. Ancak herkesin birbiri aleyhinde her yapıları ve müşahade edileni kötüye yorduğu bir de bu kötü yorum ile amel ettiğinde ise topluluklar dağılacaktır.

Doğru bir delile, açık bir sebebe dayanmayan her düşünce haram kılınmış olan zandır. Durumu açık ya da kötülüğü ortaya çıkmış olan insanlar hakkında girilen düşüncelerde ise durum böyle değildir.

Suizannın kişiyi arkadaşlarının, kardeşlerinin ayıplarını araştırmaya sevk etmediğini ifade etmiştik. Asıl itibarıyla suizannın arkasından gelen bu araştırma da şeytanın bir hamlesidir. Çünkü insan başkalarının kusurlarına fazlasıyla ilgi duyduğunda ve araştırdığında kendi halinden gafil kalacaktır. Bu da şeytanın kişiyi Allah yolundan saptırmasının bir gereğidir. İnsan kendinden gafil olduğunda nefsini ıslah etme çabasında olmaz.

Ebu Hureyre (ranh) şöyle demiştir; “Sizden bazıları kardeşinin gözündeki çöpü gördüğü halde, kendi gözündeki dalı veya kütüğü unutabiliyor.”⁴

Yine İbni Hibban (rh) bu konu hakkında şu değerli satırları ifade etmektedir; “Kendi kusurlarını düzeltmeye çalışıp insanların kusurlarını araştırmayı bırakmak her akıllı insana gerekli olanıdır. Başkalarının kusurlarını bırakıp kendisinininkiler ile meşgul olan insanın bedeni rahatlar ve kolları yorulmaz. Nefsinde şahit olduğu her hata, kardeşinde gördüğü benzer hatayı gözünde küçültür. Kendi hatalarını bırakıp başkalarının hatalarıyla meşgul olan insanın kalp gözü körleşir ve bedeni yorulur. Kendi hatalarını terk etmeyi mazur görmeye başlar. İnsanların en adisi başkalarını hataları sebebiyle ayıplayan kimsedir. Bundan daha adisi ise kendi nefsinde de bulunan bir hata sebebiyle başkalarını ayıplayandır.”⁵

Kötü zan ve neticesinde de ayıpların aranması şeytanın hamlelerindendir. Bunun arkasından ise ulaşılan neticelerin dedikodusu başlar ki bu da şeytanın bir hamlesidir.

Dedikodu kişinin arkadaşını, kardeşini çekiştirmesi, onun işlerini, kusurlarını sayıp dökmesi ve başkalarına anlatmasıdır.

“Birbirinizi çekiştirmeyin....”⁶

Bir gün Aişe annemiz Rasulullah'a (sav) Safiyye annemizi kastederek “Safiyye'nin şu ve şu özelliği -eksiklerini kastederek- ondan uzaklaşman için yeterlidir.” demişti. Bunun üzerine Rasulullah (sav) şöyle dedi; **“Öyle bir söz söyledin ki şayet bu söz denize karıştırılrsa bütün deniz bulanırdı.”⁷**

³ [Kitabü'z Züh'd, Ahmed bin Hanbel]

⁴ [Ravdatu'l Ukala]

⁵ [49/ Hucurat 12]

⁷ [Camiu's Sağır]

³ [Buhari]

Şeytan insana yaklaşıp kardeşlerinin eksiklerini fısıldayarak kulun yine hem kendi kusurları ile uğraşmamasını, hem de Allah'ı zikretmek gibi faydalı şeylerde dilini kullanmayıp kendisine günah olarak dönecek bir hususta dilini kullanmayı telkin eder ki insanı saptırsın.

Yine bir Müslümanın bahsi geçtiğinde ya da kendisine bir Müslüman hakkında soru sorulduğunda kişinin "Allah onun da bizim de eksiklerimizi gidersin", "Allah onu affetsin, eksiklerini gidersin", "Allah bizleri affetsin" gibi ima cümleleri ya da kaş göz işaretiyle dahi ima etmek de o kişinin hatalarını ima etmek olacağından bir çeşit dedikodudur.

Rasulullah (sav) şöyle buyurdu; **"Dedikodu nedir bilir misiniz?"** Sahabeler; "Allah ve Rasulü en iyi bilendir" dediler. Rasulullah (sav) **"Kardeşin hakkında hoşlanmayacağı şeyleri dile getirmendir"** buyurdu. Bunun üzerine "Söylenilen şeyler onda mevcut ise ne olur?" diye soruldu. Rasulullah (sav) **"Söylediğin şey kardeşinde var ise onun dedikodusu yapmış olursun, şayet yok ise ona iftira etmiş olursun."**⁸

Öfkelenmek

Öfke insana aklını anlık olarak yitirten, insanın muhakemesini elinden alan ve insanı helake sürükleyen bir duygudur. Şeytan da bu sebeple insanı özellikle öfkelenmek istemektedir. Toplum içinde de yaygın olan bir deyişle "Saman alevi" gibi öfkelenmek şeytanın planlarından. Çünkü bir anlık bir öfke insana birçok şeyi yaptırabilir. Çoğu zaman insan öfkesini dindirdikten sonra söylediklerinden, yaptıklarından pişmanlık duyar. Hatta bazen öfke ile gösterdiği bir tepkinin ya da söylediği bir sözün yanlışlığının farkına varır. Ancak şeytan o anlık öfke ile yaptıracağını yaptırmış, söyleteceğini söyletmiştir artık.

Bu sebeple şeytanın etkili silahlarından birisi de insanı öfkelenlendirmektir. Öfke ile insan şeytanın elinde bir oyuncak haline gelir ve onu dilediği gibi yönetebilir. Öfke ile ufacık meseleler büyür. Bundan sonrasında ise insan yaptıklarının büyüklüğünden geri dönme hususunda nefsiyle ve şeytanla mücadeleye girer.

Bir de Allah için olan öfke vardır ki bu övülen, Allah için ortaya çıkması gereken bir duygudur.

Aşırı Şakalaşma

Şeytanın nefse giriş anahtarlarından birisi de aşırı şaka yapılan ortamlarda insanları sürüklemiş olduğu vesvese anlarıdır. Şeytan şaka, espri ve mizah ortamlarından oldukça haz alır. Sebebi ise bu tür arkadaş ortamları insanların rahat oldukları, laflarını pek de tartmadan söyledikleri, en önemlisi ise Allah'ın kelamının azaltıldığı ortamlardır. Allah'ın zikri ve kelamı şeytanı uzaklaştıran bir kalkandır. Ancak Allah anılmadıkça şeytan o ortamda kök salmaya başlamaktadır. İşte böylesi dost meclisleri insanların biraz rahatladığı hatta gevşediği dolayısıyla da şeytana mahal verdiği yerlerdir. Boş konuşmalar, haddinden fazla arka arkaya söz şakaları ve gülüşmeler...

Bu haller ilk etapta bizlere insanlar arası muhabbeti ve sevgiyi artırıyormuş gibi gelse de uzun vadede şeytanın ekmeğine yağ sürmektedir. Hep çok sıkı olan arkadaşlıkların belli bir müddet geçtikten sonra yerini uzak ayrılıkların aldığını görürüz. Bunun sebebi uzun, sonu gelmez meclislerdir. Yaygın olan atasözünde de geçtiği gibi "Çok muhabbet tez ayrılık getirir" Buradaki muhabbetten kasıt sevgi değil de boş edilen muhabbetler olsa gerek. Uzun uzun meclisler, fazla fazla edilen boş muhabbetler, ölçüsüz şakalar derken ayrılıklar baş göstermektedir.

⁸ (Müslim)

İşte şeytan tam da böylesi ortamları fitne tohumu ekmek için kullanmaktadır. Geçmiş yazımızda sözün en güzelini söylemekten de bahsetmiştik. Sözün az iyisini dahi fitne tohumu ekmek için kullanan şeytan maksadını aşan ya da kötü anlaşılması muhtemel olan bir şakayı ise çok daha mahir bir şekilde kullanır. Bu yüzden aşırı şaka ve mizahı terk etmek şeytanın istediğini ona vermemek olacaktır.

Aşırı yapılan, alışkanlık haline getirilen ve kötü söz barındıran şaka şeytanın anah-tarlarındandır. Bu alışkanlık insanın haya duygusunu ve vakarını azaltır. Fazla olmaya-cak şekilde kötü sözün ve yalanın olmadığı bir şaka ise kardeşliği pekiştirebilir.

Bir gün bir adam Rasulullah'a (sav) gele-rek binek bir hayvan istedi. Efendimiz ise o kişiye **"Seni deve yavrusuna bindireceğim"** dedi. Bunun üzerine adam ise "Ey Allah'ın Rasulü ben deve yavrusunu ne yapayım" dedi. Efendimiz ise **"İnsanların kullandığı binek develeri de dışı develerin yavrusu değil midir?"** dedi.⁹

Fısıldaşma

Üç kişilik bir mecliste iki kişinin kendi arasında ya da bir meclis içerisinde birkaç kişinin meclisten ayrı kendi aralarındaki konuşmalardır. Bu tür bir konuşmanın Allah ve Rasulü tarafından da yasaklandığını biliyoruz. Bunun gerekçesi ise meclisteki üçün-cü şahsın ya da konuşanların dışında kalan Müslümanların üzülmeye ihtimalidir. Üzülmeye ve kötü zanna sebep olarak Müslümanların birliğinin zarar görmesi söz konusudur.

Günümüzde başka bir şekli ile Müslü-manların meselelerinin kulisleşmek sure-tiyle kıyıda, köşede sorumluluğu olmayan Müslümanlar tarafından konuşulması da bu kabildendir.

Bu, şeytanın üzerine etkili tohumlarını ekebileceği verimli bir arazi gibidir. Çünkü kişi, diğer iki kişi fısıldaştıklarında kendi hakkında konuşulduğu zannına varır. Bu da Müslümanlar arasında fitneye sebep olur ki bu şeytanın arayıp da bulamadığı bir zemindir. Bu zemin üzerine ektiği ufacak bir tohumu vesvese ile suladıkça sular. Son-rasında o tohum daha güçlü ve kuvvetli bir şekilde filiz verip meyve döker.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

"Gizli fısıldaşmalar müminleri üz-mek için şeytanın istediği şeydir. Allah'ın izni olmadıkça şeytan onlara bir zarar vermez."¹⁰

Efendimiz ise şöyle demektedir;

"Üç kişi beraber iken ikisi arkadaşlar-nan ayrı olarak kendi aralarında fısıldaş-masın. Çünkü bu üçüncü şahsı üzer."¹¹

Rabbim tüm müminleri şeytanın tuzaklarında korusun ve muhafaza etsin. Müminler arasındaki fitneleri ortadan kaldırsın.

Amin...

⁹ [Buhari]

¹⁰ [58/ Mücadele 10]

¹¹ [Buhari, Müslim]

Dua İbadettir

Burak Gültepe

Kime Dua Kapısı Açılmışsa Rahmet Kapıları Açılmış Demektir!

- Yıllardır dua ettiğiniz hususlar var mı?
- Dualarınızın kabul olmadığını gördüğünüzde vaz geçiyor musunuz?
- Duaya ne kadar sarılıyorsunuz?

Bu ay ki hadisimiz;

عَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
قَالَ: «الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ. ثُمَّ قَرَأَ ﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي
أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾

Nu'mân b. Beşîr'den rivayet edildiğine göre Nebi (sav):

“Dua ibadetin ta kendisidir” buyurmuş ve sonra şu âyeti okumuştur: **“Rabbimiz şöyle buyurdu: Bana dua edin ki duanıza icabet edeyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış hâlde cehenneme gireceklerdir.”**¹

Şerh:

Duanın sözlük anlamı; çağırmak, seslenmek, istemek, talep etmek anlamlarına gelir. Kavram olarak dua, Allah'ın büyüklüğü karşısında insanın acizliğini ve zafiyetini itiraf etmesi, sevgi ve saygı ile O'nun lütuf, nimet ve yardımını, dünya ve ahirette nimetler ve iyilikler ihsan etmesini; üzerindeki sıkıntı, dert ve belayı gidermesini; günah, hata ve kusurlarını bağışlamasını dilemesi; yalvarıp yakarması ve O'na hâlini arz edip niyazda bulunması demektir.

Dua, gizli fısıldayıştır. Saygı ve ümit hisleriyle Allah ile irtibattır. Dua, kul ile sonsuz kudret sahibi olan Allah arasında bir köprü ve diyalogdur. Dua, insanın Allah ile olan ilişkisini güçlendiren, kalbini yumuşatan, ruhunu yücelten, sıkıntılarını hafifleten, hayırlı kapılar açan bir ibadettir. Dua, Allah'ın rızasını kazanmanın, onunla konuşmanın, ona yaklaşmanın en güzel yoludur.

Allah Teâlâ şöyle buyurur:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

“Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım.”²

Dua etmek, insanın yaratılış gayesine uygun bir davranıştır.

Rabbimiz şöyle buyurur:

قُلْ مَا يَعْبُدُوا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ

“De ki: “Duanız olmasa, Rabbim size ne diye değer versin!”³

Yani, Allah'a ibadetiniz ve bunun özü olan duanız olmasa anlamı vardır. O, sizi yalnızca kendisine kulluk etmeniz için yaratmıştır.

İbn Abbas (ra) 'İmanınız olmasaydı O'nun yanında ne değeriniz olurdu' demiştir. Buna göre iman etmeyenlerin de Allah'ın yanında en ufak bir değeri olmayacaktır.

¹ {40/Mü'min 60; (Tirmizî; Ebû Dâvûd)}

² {51/Zariyat 56}

³ {25/Furkan 77}

Bir görüşe göre 'Eğer sizin O'na yalvarıp yakarmanız olmasaydı ne öneminiz olurdu' anlamındadır demişlerdir. Yani O'ndan bir şey istemeniz olmasaydı ne öneminiz olurdu.

Dua etmek, aynı zamanda Nebilerin sünnetine uygun bir davranıştır. Nebiler, Allah'ın emirlerini tebliğ ettikleri gibi, aynı zamanda dua örnekleri de sunmuşlardır. Onların dualarını öğrenmek ve onlara uymak, dua etmenin en güzel şeklidir. Efendimiz (sav) şöyle buyurmuştur: **"Dua ibadetin (özü) ta kendisidir."**⁴

Kulun Allah'a dua etmesi, kul için vacib derecesinde önemli bir vazife ve ibadettir. Çünkü bunu terk etmekte Allah'ın gazabını ve buğzunu kazanmak vardır. Böyle gazabı gerektiren şeylerden kaçınmak ise vaciptir.

Zengin bir kimse düşünün; ailesi, akrabaları ve komşuları bu adamdan her gün bir şeyler istesinler ne yolda ne evde ne de telefonda rahat bırakmasınlar... Böylesi bir insan bunalacak, 'yeter artık' diyecektir. Yani kızaaktır. Peki Rabbimiz kime gazab eder? Bir hadiste şöyle geçer; **"Şüphesiz Allah kendisinden bir şey istemeyene gazab eder."**⁵

İnsanlar kendilerinden fazlaca, ısrar ederek istenmesine kızarlar; müstean Rabbimiz ise kendisinden istemeyene gazab eder.

Ellerimi Kaldırsam Mı Kaldırmamam Mı!?

Öncelikle duanızın kabul olup olunmamasından endişe etmeyin! Esas endişeniz, dua etmeye istediğinizin olup olmamasıdır. Ömer'in (ra) ise bu konudaki hikmetli sözü şöyledir; "Ben duamın kabul olmamasından değil, dua edememekten korkarım!"

Dua etmeyen kimse kibirlenebilir, kendini ihtiyaçsız görebilir, Allah'ı unutmuş olabilir, ümidini de yitirmiş olabilir... Bunların hepsi ayrı birer musibettir. Rasulullah (sav) şöyle buyurdu: **"Sizden herkes, ihtiyaçlarının tamamını Rabbinden istesin, hatta kopan ayakkabı bağına varıncaya kadar istesin."**⁶

Çoğu insan duanın gücünden ziyade maddi sebeplerin gücüne inanır. Onlar için 'Eğer sağlam iş yapılmışsa duaya da gerek yoktur' Tarihi şöyle bir hatırlayalım; Titanik 1912 yılında ilk seferine çıkmıştı. Tabi ki dualarla çıkmadı. Üstelik 'bu gemi batmaz' diyerek bir meydan okuma da vardı. Sonuç ise hazin!

İbn Ebu'd Dünya dedi ki: "Ey Âdemoğlu! Doğrusu, büyük ve kudretli Allah'ın elinde olandan çok, kendi elinizde olana güvenmeniz, imanınızın zayıflığındandır."

Olması gereken ise kul, üzerine düşen görevi yapacak, sonra da elini semaya kaldırıp, başarı talep edecek. Ali (ra)'ın bu konudaki sözü şöyledir: "Amelsiz dua eden, yaysız ok atan kimse gibidir."

Yaysız atılan ok ise hedefine varmaz, kişinin yanına düşer, bir fayda elde edemez. Eksik bir iş yapmış olur.

İbrahim (as) ve İsmail (as) Allah'a öyle dua ettiler ki; Rabbimiz onların dualarını kıyamete kadar müminlere örnek kıldı.

وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

İbrahim, İsmail'le birlikte Evin (Ka'be'nin) sütunlarını yükselttiğinde (ikisi şöyle dua etmişti): **'Rabbimiz bizden (bunu) kabul et. Şüphesiz, Sen işiten ve bilensin.'**⁷

⁴ (Camius sağır)

⁶ (Tirmizi)

⁷ (2/Bakara 127)

Bir yandan salih amel yapmak diğer yandan kabul olması için Allah'a (cc) içtenlikle yakarmak kulluğun özünü oluşturur. Amele güvenerek duayı, duaya güvenerek de ameli terk etmek ise Allah'ın (cc) razı olacağı bir kulluk değildir.

Dikkat! Gelişi Güzel Olmasın!

Dualarımız rutine binip sıradanlaşmasın. Kalbimiz dünyada iken dilimiz ahireti temenni etmesin. Ezbere yaptığımız dualara şuursuzca 'âmin' demeyelim.

Ebû Hureyre (Allah kendisinden razı olsun) rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

"Allah'a, kabul edileceğine gerçekten inanarak dua edin. Bilin ki Allah, ciddiyetten uzak ve umursamaz bir kalp ile yapılan duaları kabul etmez."⁸

Kişi, duasının kabul edileceğine inanmıyorsa, Allah hakkında sui zan besliyor olabilir. Duaları rutinleşmiş, belki de gönülsüz ellerini kaldırıyor olabilir. Bu mümine yakışacak bir tavır asla değildir. Çünkü Müslüman her daim Allah hakkında hüsnü zan besler. Duasına icabet edilmemiş olsa bile ümit kesmez, dua etmeye devam eder. Çünkü dua ibadettir. Kulun Allah ile bağıni koparmaması daha önemlidir.

Bu hadisi önce nefsimizde sonra çevremizde gündem ederek, dualarımıza çeki düzen vermemiz önemlidir. Malum insan, unutkan bir varlıktır.

Dua, müminin silahıdır. Bu anlamda dualardan gafıl olmak en büyük ve önemli silahından da yararlanmamayı beraberinde getirir. Sebepler dünyasına hapseder onu, yani hep sebepleri yerine getirince sonuç elde edilir gibi bir anlayış hâkim olur. Ve genelde bu sebepler Müslümanların aleyhine işlemektedir. Binaenaleyh, bunları bilen bir müminin, önce kendisi için sonra bütün Müslümanlar ve mazlumlara için canı gönülden dua etmesi, onların acısını hissedercesine yalvar yakar olması gafletten uzaklaştırmanın göstergesidir.

Şu ayetin büyüklüğüne bir bakar mısınız?

أَدْعُونِي اسْتَجِبْ لَكُمْ

Üd'ünî estecib lekum.

"Bana dua edin size icabet edeyim."⁹

Yüce Allah'ın bizi duyduğunu, gördüğünü ve bizzat ilgilendiğini anlıyoruz. Kul için bundan büyük bir şey olabilir mi?

"Bana dua edin size icabet edeyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış hâlde cehenneme gireceklerdir."

Ayet ve hadislerden duanın kulluk olduğunu, ibadet olduğunu anlıyoruz. Çünkü dua da yakarış vardır, üstün bir kudrete müracaat vardır, acziyeti bildirmek vardır. Dua edilen zatında duaları işitmesi gerekir (Semî), kalpten geçeni bilmesi gerekir (Alîm), dualara icabet edecek ve istenilen küçük büyük ne varsa bunu verebilecek güce (Cebbâr), zenginliğe (Gâni) sahip olması gerekmektedir. Duada hamd etme, şükretme, sevgi ve saygı sunma da vardır.

⁸ (Tirmizi)

⁹ (40/Mümin 60)

İnsan bütün bunları tefekkür ettiğinde anlayacak ki, dua Allah'tan başkasına yapılmaz. Bir yatıra, bir ölüye yapılan duanın nereye gittiğini, ne anlam taşıdığını bir düşünün! Hak etmeyen, aciz birine ne gibi üstün sıfatlar atfedildiğini bir düşünün!

Batıl dinlerde 'Uzakta olan Allah anlayışı' tasavvur edilir. Hâlbuki durum onların sandığı gibi değildir. Rabbimiz şöyle buyurur:

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

"Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm. Öyleyse, onlar da Benim çağırma cevap versinler ve bana iman etsinler. Umulur ki irşad (doğru yolu bulmuş) olurlar."¹⁰

Kurân'da "Sana sorarlarsa..." diye başlayan birçok ayet vardır. Tüm bu ayetlerde cevap kısmı "De ki..." diyerek başlar. Tek istisnası bu ayettir. Allah (cc) kendisini kullarına tanıtırken "De ki" lafzının dahi kendisi ile kulları arasına girmesine razı olmamıştır. Affedilmez bir günah olan şirkin kısımlarından biri de; Allah'tan (cc) başkasına dua etmek, darda kalındığında ölü, diri ya da türbelerden medet ummaktır. Bu şirkin en belirgin sebeplerinden biri, Allah'ı (cc) uzak görmek ve O'na (cc) yakınlaşmak için aracıya ihtiyaç olduğuna inanmaktır. Allah (cc) bu ayette şirk mantığını çürütmüş ve kullarına yakın olduğunu, dua edenlere doğrudan icabet edeceğini belirtmiştir.

Duamız Karşılık Bulmadı İse!

Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: **"Sizden biriniz, "Dua ettim de duam karşılık görmedi" deyip acele etmediği müddetçe duası karşılık bulur."**¹¹

"Dua, başa gelen ve henüz gelmeyen belaya karşı fayda sağlar. Öyleyse ey Allah'ın kulları, duaya sarılın!"¹²

Bu hadislerden anlıyoruz ki, duada aceleci olmamalıyız, 'dua ettim kabul olmadı' dememeliyiz. Çünkü istediğimiz bir şeyin olmaması bizim için 'hayr' olabilir! Bir sıkıntımızın giderilmesi de bizim için 'hayr' olmayabilir! Hayatımızın küçücük bir kesitine bakıp o küçücük parçadaki mutsuzluğumuz ile bunun şer olduğunu sanabiliriz. Ama büyük parçada belki de bu bizim için büyük bir 'hayır/güzellik' olacaktır. Mesela kişi, falanca evi, falanca arabayı, işi, eşi, parayı kendisi için 'hayır' görebilir. Lakin o iş veya para ya seni kibirli yapacaksa ya insanlara tepeden bakacaksan... Konuşman, yürüyüşün, oturup kalktığın kimseler değişecekse... Bu hayır olabilir mi? Yüce Allah böyle bir kimseye istediğini verse iyice yoldan sapmaz mı?

En Çok İsteyeceğin Şey 'Hidayet' ve 'Afiyet' Olsun!

Fatiha suresinde sürekli Rabbimizden hidayeti talep etmekteyiz. Bu hidayeti de kaybetmek an meselesidir. Bu yüzden şu duayı da öğrenip canı gönülden yapmamız gerekmektedir;

¹⁰ (2/Bakara 186)

¹¹ (Ebû Dâvûd, Müslim)

¹² (Tirmizi)

رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

Rabbenâ lâ tuzig kulûbenâ ba'de iz hedeytenâ veheb lenâ min ledunke rah-meh, inneke entel vehhâb

"Rabbimiz! Bizi doğru yola erıştirdikten sonra kalplerimizi saptırma, bize tarafından bir rahmet bağışla. Hiç kuşku yok, lütfu bol olan yalnız sensin."¹³

İbnu Ömer (rhuma) anlatıyor: "Rasulullah (sav) buyurdular ki: **"Kime dua kapısı açılmış ise ona rahmet kapıları açılmış demektir. Allah'a talep edilen (dünyevî şeylerden) Allah'ın en çok sevdiği afiyettir."**¹⁴

Nebi (as)'ın belirttiği gibi sağlık ve boş vakit insanın çok çabuk kaybettiği iki şeydir. Boş vaktin kıymeti bilinmeli, Allah'tan ise çokça afiyet istenmelidir. Bu sayede birçok ibadetini rahatça yapabilir, sıla-i rahimi gerçekleştirebilir, davete yürüyebilir, evinin ihtiyaçlarını görmek için çalışabilir. Ama afiyette değil ise, musibete maruz kalmışsa nice hayırlardan da mahrum kalabilir. Mesele yatalak bir hasta bu saydıklarımızdan çoğunu yapamaz. Veyahut ciddi ağrısı olan bir kimse hiçbir işe kolay kolay konsantre olamaz. Akli hep ağrıyan yerindedir.

Duanın Gücü!

Linyanoğulları yaklaşık 100 okçuyla er-Raci denilen suyun yanında Müslüman davetçilere ihanet yaptı. 'Teslim olun' dediler. Âsım b. Sâbit ise teslim olmayı reddederek savaşa girdi. Yedi Müslüman okla vuruldu.

Asım bin Sabit, Bedir günü Kureyş büyüklerinden birini öldürmüştü. Yakınları ise Asım'ın kafatasında şarap içmenin arzusunu kuruyorlardı. Bu sebeple Kureyşliler Asım'ın cesedini istiyorlardı. Asım ise müşrikleri necis/pis gördüğü için ne ölü ne diri bednine el sürmelerini istemiyordu.

Çetin bir mücadele sonunda; "Allah'ım! Günün başında dinini korudum, sen de bugün benim cesedimi koru!" diye dua etti ve ardından şehid oldu.

Âsım'ın başını Sülâfe'ye götürüp yüz deveyi almak isteyen Lihyânlılar, aniden üzerlerine saldıran arılar yüzünden onun naaşına yaklaşamadılar. Arıların dağılması için geceyi beklemeye mecbur kalan Lihyânlılar bu defa da birdenbire yağmaya başlayan yağmurun meydana getirdiği sellerin Âsım'ın naaşını sürüklemesiyle emellerine kavuşamadılar. Âsım'ın cesedi daha sonra da bulunamadı. Bu hadiseden dolayı Âsım "Hamiyyü'd-debr" (arıların koruduğu kişi) lakabıyla meşhur olmuştur.

Bu haber Ömer (ra)'a ulaşınca "Allah, mü'min kulunu hayatında koruduğu gibi ölümden sonra da korur" demişti.

Âsım (ra) duanın gücüne inandı ve Rabbinden neredeyse imkânsız bir şey istedi. Ama yüce Allah'ın kudreti ile her şeye gücü yeter. Allah diledi mi bütün şartlar kulu için kolaylaşıp gerçekleşir. Bu yüzden Allah'a güvenmek, istemek gereklidir. Mü'min kullar, Allah'tan her şeyi umarlar. Şunu unutmayalım ki; **"Dua, mü'minin silahıdır."**¹⁵

¹³ (3/Âl-i İmrân 8)

¹⁴ (Tirmizi)

¹⁵ (Hakim)

"Rabbiniz, haya ve kerem sahibidir. kulları ellerini kaldırıp (bir şey istediklerinde) onların ellerini boş çevirmekten haya eder."¹⁶

Nasıl Dua Etmeliyiz?

Fatiha suresinin adabından öğrendiğimiz üzere öncelikle Rabbimizi övmeliyiz.

وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ
مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْأَصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

"Sabah akşam demeden, kendi içinden, korkarak ve yalvararak, alçak sesle Rabbini an ve gafillerden olma."¹⁷

إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً خَفِيًّا

"Zekeriya bir gün hafıyyen rabbine nidâ etti."¹⁸

Yani (hafıyyen) gizli gizli yalvardı demek. Alçak gönüllülükle, sesimizi yükseltmeden kısarak, gönülden yalvararak, korku/haşyet duyarak, ümit ederek dua etmemiz istenmektedir.

Birinde Bir Nimet Gördüğünde Haset Etme, Dua Et!

İnsanın yaratılışında acelecilik, bencillik, şehvet gibi kötü hasletlere sahiptir. Bir musibet isabet ettiğinde hemen ümitsizliğe düşebilir veya birinde bir nimet görür, hased edebilir. Zekeriya (as) himayesinde bulunan Meryem'in (as) yanına girdiğinde çeşit çeşit yiyecek görüyordu ve dayanamayıp sordu.

"Ey Meryem! Bu sana nereden geldi?" demiş, o da: Bu, Allah'ın katındandır" cevabını vermişti. Doğrusu Allah dilediğini hesapsız rızıklandırır."¹⁹

Bir an Zekeriya (as)'ın yerine kendinizi koyun. Ne derdiniz ne yapardınız? Aklınızda yiyecekler mi olurdu, tadına mı bakmak isterdiniz. 'Bu kıza kesin birileri benden habersiz yiyecek mi getiriyor' derdiniz. Zekeriya (as) ise bunları düşünmedi, hased etmedi. Allah'ın sonsuz kudret sahibi olduğunu hatırladı. Yüce Allah'ın her şeyi verebileceğini yakinen idrak etti. O dedi ki:

"Rabbim, bana katından tertemiz bir zürriyet bağışla, (salih bir evlat ver.) Doğrusu Sen, duaları işitensin" dedi."²⁰

Böylesi bir gönülden koparak Allah'a dua eden birisine nasıl karşılık verilebilirdi?

فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَىٰ وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ

"Onun duasına icabet ettik, kendisine Yahya'yı armağan ettik, eşini de doğurmaya elverişli kıldık."²¹

Yüce Rabbimiz, Zekeriya (as.)'ın duasına en güzel biçimde icabet etmişti. Birinde nimet gördüğümüzde bizler de Rabbimize yönelelim, ne kadar imkânsız olursa olsun her bir şeyi O'ndan (cc) isteyelim.

¹⁶ (Tirmizi ve Ebu Davud)

¹⁷ (7/A'râf 205)

¹⁸ (19/Meryem 3)

¹⁹ (3/Âl-i İmrân 37)

²⁰ (3/Âl-i İmrân 38)

²¹ (21/Enbiyâ 90)

Musa (as)'da öldürölme korkusuyla Mısır'dan çıkmış, Medyen'in yolunu tutmuştu. Gidecek bir yeri yok, aç ve kimse-sizdi. Hemen dua etmedi. Gittiği diyarda insanlar koyunlarını suluyordu. İki kız ise hayâ ediyor, erkeklerin yanına girmiyor, koyunlarını sulamak için onların gitmesini bekliyordu. Durumu gören Musa (as) ise kızlara yardım etti, onların yerine koyunları sulayıverdi. Yani salih amel işledi sonra bir köşeye çekilip şöyle dua etti:

رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ

"Rabbim! Bana göndereceğin her hayra muhtacım!"²²

Rabbimiz, Musa (as)'ın duasına icabet etti; onu Şuayb (as) ile karşılaştırdı. Barınak buldu, salih dost buldu, iş buldu, güven buldu ve eş buldu...

Muhakkak sizler de bizler de bu hayatta birçok musibet ile karşı karşıya gelebiliyoruz. İşlerimiz hiç ummadığımız kadar sarpa sarabiliyor. Kendimizi çaresiz ve çıkmazda hissedebiliyoruz. İşte bu ayetleri böyle zamanlarda kullanmamız gerekiyor. Öncelikle gariplerin sıkıntılarını gidermeye çalışalım sonra bir köşeye geçip maruzatımızı Rabbimize arz edelim.

Gıybet Etmeyelim, Gıyâbî Dua Edelim!

Abdullah b. Amr b. Âs (ra)'den rivayet edildiğine göre Nebi (sav) şöyle buyurdu; **"Şüphesiz en çabuk kabul edilen dua, gâibin gâip için (birinin diğerinin arkasından haberi yokken) yaptığı duadır."**²³

Eğer bizler, Müslümanlar için hayırlı dualar edersek mutlaka bir melek bizim için, yani kardeşine gıyâbında dua eden kimse için "Âmîn, Allah sana da bir mislini versin" diyecektir. Dualarının daha çabuk kabul edilmesini istiyorsan kardeşlerine duayı arttır.

"Gıyabında kardeşine dua eden her bir Müslüman kula mutlaka melek de: 'Sana da onun misli olsun' der."²⁴

Duanın Kabul Olunacağı Altı Vakit

- Gecenin son üçte biri
- Ezan vakti
- Ezanla kamet arası
- Farz namazların hemen ardı
- Cuma günü imamın minbere çıkmasından namaz bitinceye kadar ki vakit
- İkindinin son vaktidir

Yine duanın kabul olunacağı vakitlerden Kadir geces, Kurban Bayramı günleri, Arefe günü, hac mevsimi, yağmur yağarken, ezan okunurken, secde de bulunurken sayılabilir. İmam Şafî rahimehullah şöyle demiştir:

"Teheccüdde yapılan dua, hedefi şaşmayan ok gibidir."

²² (28/Kasas 24)

²³ (Ebû Dâvûd, Tirmizî)

²⁴ (Müslim)

Duanın Adabları

- Abdestli olur
- Kibleye döner
- Eller kaldırılır
- Hamdu senalar edilir, elçisine salat ve selam getirilir
- İsteğini arz etmeden önce tövbe ve istiğfarda bulunur
- Allah'tan ister, ısrar eder, ümit ve korku arasında dua eder
- Allah'ın isimlerini, sıfatlarını ve tevhidini duasına vesile eder
- Dua öncesinde bir sadaka, iyilik sunar

Son olarak duamız ise;

Allah'ım! Peygamberin (sav) hayır olarak senden neyi istediye onu isteriz. Hangi kötülükten sana sığınmışsa, ondan Sana sığınırız. Dualara icabet eden Rabbimizden, dinde samimiyet, sahih bir iman ve salih ameller isteriz. Dualarımızın da kabul edildiği, dosdoğru bir hayatı bize vermesini canı gönülden temenni ederiz. Allah'ım kabul buyur.

Takva

Ölü Yada Diri Kalp

Salih Bağırhan

Allah'a hamd, Rasulüne salat ve selam olsun.

Şüphesiz ki Allah'ı (cc) zikretmek kalplerin hayatı ve şifası, gözlerin aydınlığı, nefislerin huzuru ve ruhların en çok hayat bulduğu bir hakikattir. Kalbin zikre olan ihtiyacı balığın suya olan ihtiyacı gibidir. Su olmadığı zaman balığın hali ne olur? Mü'minin hayatı ancak Allah'ı zikrederek güzel olur. Zikirden gafıl kalan kalp, ölü kalptir. Allah'ın isminin anılmadığı evler harap evlerdir. O zaman bir mümine düşen husus kalbinin hayat bulması ve evinin imarı için Allah'ı (cc) çokça zikretmesi gerekmektedir. Tıpkı şu hadiste geçtiği üzere Allah Rasulu (sav) şöyle buyurmaktadır:

"Rabbini zikreden kişiyle zikretmeyen kişi, diriyle ölü gibidir."¹

Başka bir rivayette ise **"İçinde Allah'ın anıldığı ev ile Allah'ın anılmadığı evin misali, diriyle ölü gibidir."**²

Bu hadiste Allah'ı zikreden bir kimsenin kalbinin diri ve huzur olacağını bildirmektedir. Kalbin diri olmasını zikir sebebiyle olacağını, anmayan bir kimsenin ise mutmain olmayacağını, mutmain olmayan kalp ise ölü mesabesinde olduğunu izah etmektedir. Bu hadisten dersler çıkartarak kalbimizin gafıl kalmamasına gayret göstermemiz gerekmektedir.

Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

أَوْ مَنْ كَانَ مَيِّتًا فَأَحْيَيْنَاهُ وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ زُيِّنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Ölü iken dirilttiğimiz ve kendisine insanlar arasında yürüyebileceği bir ışık verdiğimiz kimse, karanlıklar içinde kalıp ondan hiç çıkamayacak durumdaki kimse gibi olur mu? İşte kâfirlere, işlemekte oldukları çirkinlikler böyle süslü gösterilmiştir."³

İmam Kurtubi, "Allah Teâlâ, önceki ayette müşriklerin, Allah'ın dini hususunda mü'minlerle mücadele ettiklerini açıklayınca, bu ayette de hidayete ermiş mü'minin durumu ile, sapıtmış kâfirin halini anlatan bir darb-ı mesel (teşbih) yapıp, hidayete eren mü'minin, ölü iken Allah'ın dirilttiği ve faydalarını görüp gözetin diye kendisine bir nur verdiği kimse gibi; kâfirin ise, kurtulamayacağı bir karanlığa düşmüş ve gittikçe ona batan, böylece devamlı şaşkınlık içinde olan bir kimse gibi olduğunu beyan etmiştir." demektedir.

Abdullah bin Abbas şöyle der: "Bu ayet, Hamza (ra) ile Ebu Cehili anlatmaktadır. Zira bir gün Ebu Cehil, Resulullah'ın üzerine deve işkembesi atmış bu durum Hamza'ya (ra) bildirilmiş, henüz Müslüman olmayan Hamza avdan döndüğü bir sırada imiş ve elinde ok ve yayı bulunuyormuş. Hamza Ebu Cehil'e gidip onu elindeki yayla dövmeye başlamış. Ebu Cehil ise ona yalvararak demiştir ki: "Ey Ebu Ya'lâ, Muhammedin, bizi geri zekalı olarak görmesini, ilahlarımıza sövmesini, atalarımıza karşı çıkmasını görmüyor musun? Hamza da şu cevabı vermişti: "Sizden daha beyinsiz kim var"? Allah'ı bırakıp tanrı diye taşlara tapıyorsunuz. Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur. Onun hiçbir ortağı yoktur. Muhammed de onun kulu ve Peygamberidir."

¹ (Buhari)

² (Müslim)

³ [6/En'am 122]

Mukatil (ra), bu ayetin Resulullah ile Ebu Cehil hakkında indiğini, İkrime de ayetin, Ammar b. Yasir (ra) ile Ebu Cehil hakkında indiğini, Dehhak (ra) ise, Ömer (ra) ile Ebu Cehil hakkında indiğini söylemişlerdir.⁴

Ayeti kerime kimin üzerine inerse insan farketmez. Kıyamete kadar yaşayacak herkes için geçerlidir.

Zikir ehline Allah'ın onları anması fazilet bakımından yeterlidir. Bir kul için Alemlerin Rabbi olan Allah'ın kendisini anması en büyük şeref ve iftihar kaynağı olarak yeter ve artar bile. Bu sebeple Ebu Bekir (ra) "Allah'ı zikredenler bütün hayırları elde etmiştir."⁵ diye buyurmuştur. Aynı şekilde bir kul zikir sayesinde şeytanı kendisinden uzak tutar, Rahmanı razı eder, kendisinde var olan tasayı ve üzüntüyü götürür. Dünya hayatında ve ahiret hayatında bir nur söz konusu olur. Kalpler ancak Allah'ı anmakla mutmain olur. Nitekim Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

"Onlar ki; iman edip kalpleri Allah'ın zikriyle mutmain/huzur ve güven içinde olanlardır. Dikkat edin! Kalpler ancak Allah'ın zikriyle mutmain olur."⁶

Allah'ı zikretmek dil ve kalp ile olur. Fakat zikrin en faziletlisi en kâmil olanı ve Allah'ın en sevimli olanı dilin ve kalbin birbirine olan uyumluluğudur. Dil zikreder, kalp ise manasını ve maksadını düşünür. Sadece kalp ile yapılan zikirde vardır. O da Allah'ın büyüklüğü, dünyanın yaratılışını, evrenini inceye tefekkür eder. Bu şekilde yapılan zikir, kulu Allah'ın emirlerine teslim olmasını ve yasaklarından da uzak tutmasını vesile kılar.

Allah'ı zikretmek tüm vakitlerde ve hallerde meşrudur. Hiçbir kula Allah'ı zikretmekten gafıl kalmasının bir mazereti yoktur. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا
وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

"Ey iman edenler! Allah'ı çokça zikredin. Sabah akşam O'nu tesbih edin."⁷

Abdullah bin Abbas (ra) şöyle demektedir: "Allah Teala kullarına farz kıldığı her ibadete belli bir sınır koymuştur. Kulların özürlerine göre de onları bu ibadetlerden muaf tutmuştur. Ancak Allah'ı zikretmeyi bunların dışında tutmuştur. Zira Allah'ı zikretmeye bir sınır koymamış ve Allah'ı zikretme hususunda delilerden başka hiçbir kimsenin özrü-nü kabul etmemiştir. Kulların, Allah'ı ayakta iken, otururken, yatarken, gece ve gündüz, karada ve denizde, yolcu iken, mukim iken anmalarını istemiş, zengin olanın, fakir olanın, hasta olanın, sağlıklı olanın da onu gizli veya açıkça zikretmesini emretmiştir. Sabah akşam kendisinin tesbih edilmesini istemiş bunu yapan kullarına ise Allah'ın ve meleklerin merhametli davranacaklarını ve Allah'ın onları, sapıklığın karanlıklarından çıkarıp hidayetin aydınlığına sevk edeceğini beyan etmiştir. Zira Allah, müminlere pek merhametlidir."⁸

Allah'ı zikredecek kul için eğer otuorsa kibleye yönelip, vakar ile başını eğmesi müstehaptır.

Bu şekilde olmasa bile caizdir ve kerahet söz konusu değildir. Zikir mutlak ve mukayyed olarak iki kısma ayrılır.

⁴ (Taberi)

⁵ (Ahmed bin Hanbel)

⁶ (13/Rad 28)

⁷ (33/Ahzab 41-42)

⁸ (Taberi 7/446)

Mutlak zikir; Tüm zamanlarda ve mekanlarda, sayıda ve kelimenin türevinde sınırlandırma olmaksızın yapılan zikirdir. Mü'min bir kimse gücü yettiğinde her zaman Allah'ı zikredebilir. Allah'ın şu buyruğunda olduğu gibi. **"Ey iman edenler! Allah'ı çokça zikredin. Sabah akşam O'nu tesbih edin."** Nebi (as) Allah'ı tüm hallerinde zikrederdi.⁹

Mukayyed zikir; Zamanlara, mekanlara, durumlara ve sayılarla sınırlı olan zikirdir. Zamanlara sınırlı olan zikir, sabah ve akşam yapılan zikir, hilali gördüğü zaman yapılan zikir vs. Mekanlara sınırlı olan zikir, mescide girerken ve çıkarken, eve girerken ve çıkarken, helaya girerken ve çıkarken zikir vs. Durumlara sınırlı zikir, uyumadan önce ve uyandıktan sonra, yolculukta iken, sıkıntı, bela, müşibet geldiğinde, kızgın haldeyken, hapşırma esnasında, cima ederken, horoz öttüğünde, eşek anırdığında vs yapılan zikir. Sayılarla sınırlı olan zikir ise, rivayetler geçen üç, dört, yedi, on, otuz üç, yüz vs sayılarda sınırlı zikirler.

Allah (cc) çokça zikretmek tüm hayır kapıların ve kurtuluşun esasıdır. Zikrin mükafatı büyüktür. Allah'ı zikredenler büyük faziletlere mahzar olunacaklar ve kıyamet gününde de öncülerden sayılacaklardır.

Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلَحُونَ

"Ey iman edenler! Bir toplulukla karşı karşıya geldiğinizde sebat edin. Allah'ı çokça zikredin ki kurtuluşa eresiniz."¹⁰

⁹ (Müslim)
¹⁰ (8/Enfal 45)

وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ
مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

"(Allah'ı) çokça zikreden erkekler kadınlar; Allah onlar için bağışlanma ve büyük bir mükâfat hazırlamıştır."¹¹

Rasulullah (sav) Mekke yolunda bulunuyordu. Cumdan denilen bir dağın yanından geçti. Buyurdu ki: **"Bu Cumdan dağdır. Müferridunlar ileriye geçtiler"** Sahabiler dediler ki: "Müferridun kimlerdir Ya Rasullallah?" O da **"Allah'ı (cc) çok zikreden erkekler ile kadınlardır"** buyurdu.¹²

Rivayetler var olan sabah ve akşam zikirleri, namazın ardından yapılan zikirler devamlı bir şekilde yapan kimse Allah'ı çokça zikreden kimselerden olur.

Mücahid (ra) şöyle demektedir: "Ayaktayken, otururken ve yatarken Allah'ı anmadığı sürece herhangi bir kul Allah'ı çokça zikredenlerden olamaz."¹³

Adamın birisi Rasulullah'a "Ey Allah'ın Resulü, mükâfat bakımından, derecesi mücahitlerden yüce olan hangisidir?" dedi. Rasulullah (sav) **"Allah'ı en çok zikreden"** buyurdu. Adam "Allah katında oruçlulardan ecri en çok olan kimdir?" deyince Allah Rasulu (sav) **"Allah'ı en çok zikreden"** dedi. Sonra adam namazı, zekâtı, haccı ve sadakayı söyledi, her seferinde Rasulullah (sav) **"Allah'ı en çok zikreden"** diye karşılık verdi. Bunun üzerine Ebubekir (ra), Ömer'e (ra) dedi ki: "Zikredenler bütün hayırları alıp götürdüler." Rasulullah (sav) da; **"evet"**, diye karşılık verdi.¹⁴

Velhamdulillahi rabbil alemin

¹¹ (33/Ahzab 35)

¹² (Müslim)

¹³ (Beğavi)

¹⁴ (Ahmed bin Hanbel)

Dinden Çıkaran Velayetin Kısımları 5

Hüseyin Oral

Daha önceki yazılarımda vela ve bera akidesinin öneminden ve bu konunun tafsilatından bahsettim. Ardından vela ve bera konusuna dair çağımızın mürchie zihniyetli heva ehli tarafından getirilen bazı şüphelere, Kuran ve sünnet ışığında ikna edici cevapları serdetmeye çalıştım. Velayetin kişiyi dinden çıkaran kısımlarını açıklığa kavuşturduktan sonra geriye vela ve bera akidesine zıt olmakla beraber bizzat kişiyi dinden çıkarmayan fakat imanına eksiklik getiren ve vela-bera akidesini zedeleyen konulara temas etmek kalıyordu. Bu yazımdan itibaren imkânlarım elverdiği sürece bu konulara temas etmeye çalışacağım.

Her mümin tarafından iyice bilinmesi gereken bazı söz ve davranışlar vardır ki; insanı tamamen dinden çıkarmaz dinin aslına zıt düşmez vela ve berayı tamamen ortadan kaldırmaz. Bununla birlikte haram olan amellerden sayıldığı için imana, vela ve beraya hâlel getirir, zayıflatır. Allah (cc) kâfirlere vela göstermeyi yasaklamakla birlikte yasakladığı bu vela türüne sürükleyen bütün etkenleri de ortadan kaldırmış, yasaklamıştır. Tıpkı bir şeyi haram kılmakla birlikte o harama insanı sürükleyen etkenleri de haram kılması gibi.

Bazı amel ve söylemler vardır ki insanı dinden çıkaran velayete doğru götürür. Bu amel ve sözler vela ve bera akidesinin kemaline zıt düşer. Bir mümin imanını tehlikelerden uzak tutmak için bütün bu amellerden de kendini muhafaza altına almalıdır. İlim ehli, bazı amellere haram olmasına rağmen, diğer haramlardan daha farklı tehditler içermesi sebebiyle; küçük şirk veya küçük küfür ifadesini kullanmış, bununla gûnahtan sakındırmanın da ötesini amaçlamışlardır. Burada bahsedeceğimiz bazı amellere de âlimlerimizden bazılarının konunun ehemmiyetine binaen küçük muvalat ifadesini kullandıklarına rastlanırsa buna şaşmamak gerekir.

Allah (cc) kâfirlere bir alçaklık ve düşüklüğü gerekli kılmıştır Allah (cc) şöyle buyurur: **“Kendilerine Kitap verilenlerden Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, Allah ve Resulünün haram kıldığını haram saymayan ve hak dini kendine din edinmeyen kimselerle, küçülerek elleriyle cizye verinceye kadar savaşın.”** (Tevbe, 29)

Rasulullah (sav) de şöyle buyurur: “Ben Allah'a hiçbir şerik koşulmadan ibadet edinceye dek kıyametin öncesinde kılıçla gönderildim. Rızkım, mızrağımın gölgesinde kılındı. Benim emrime muhalefet edenlere de alçaklık ve küçüklük gerekli kılındı.”

Allah (cc) ve Rasulü (sav) kâfirlere düşüklüğü ve küçüklüğü vacip kılmış olmasından dolayı, müminlerin kâfirlere üstünlük ve yüceltme anlamında anlaşılacak şekilde davranmaması vacip olmuştur. Allah'a ve dinine düşman olan kimseler her ne surette olursa olsun yüceltilemezler. Onları yüceltme anlamı içeren her davranış ve söz, vela ve bera akidesinin kemaline zarar verir. Basite indirgenmesi veya sürekli tekrarlanması halinde kâfirlere gerçek vela göstermeye kadar sürükler.

Bu meseleyi çeşitli karışıklıklara meydan vermeyecek şekilde kurallaştırırsak şöyle deriz: “Kâfirleri yüceltme ihtimali içeren veya yüceltme şeklinde yorumlanabilen her söz ve davranış haramdır. Vela ve beranın kemaline zıttır.

Aşağıda örneklerini vereceğimiz davranışlar vela ve bera akidesine zıt olmakla birlikte dinden çıkarmayan fakat haram olmaktan da uzak olmayan velayet kısmına dahildir..

Müminin kendi dinine zarar verecek şekilde kâfirlere dalkavukluk veya yaltakçılık yapması:

Allah c.c şöyle buyurur: **“Onlar isterler ki, sen yumuşak davranasın da onlar da sana yumuşak davransınlar.”** (Kalem, 9)

Hafız ibni Hacer dalkavukluğu dünya menfaati için dinin ötelenmesi şeklinde izah etmiştir. Müminin kendi dini aleyhine sayılabilecek şekilde kâfirlere övgülerde bulunması yumuşak ve nazik olmaya çabalaması haramdır. Kâfirlere karşı bir ayırımının olması kendini onlardan beri tutması onları kerih görüp buğz etmesi ve ayrışması mutlaka gereklidir. Bu o kadar önemlidir ki Rasulullah (sav) bazı sahabîlerin biatlerini alırken onlara müşriklerle ayrışacaklarına dair söz vermiştir. Ayrıca bazı hadislerde kâfirlerle iç içe yaşamanın yasaklandığı da varit olmuştur.

Rasulullah (sav) şöyle buyurmuştur: **“Müşriklerle ayrışincaya dek Allah (cc) iman etmesinden sonra hiçbir müşriğin amelini kabul etmez.”**

Kendi dinine zarar getirecek şekilde kâfirlere dalkavukluk yapmak müminin dinine zarar vermesi anlamına gelir. Şahsiyetini ve saygınlığını yok eder.

Müşriklerin, Müslümanlarla birlikte oturdukları yerlerde başköşeye veya saygın sayılabileceği bir yere oturtulması buyur edilmesidir.

Onların meclislerde böyle bir konumda tutulması bir nevi onları onurlandırmak yüceltmek ve üstün tutmak anlamı içerir ve Allah (cc)'ın onları alçaltmış olmasıyla çelişki arz eder.

İslam'ın hâkim olduğu bir devlette kâfirlere vezirlik, memurluk ve başkanlık gibi vazifelerin verilmesi.

Kâfirin müminler üzerine sorumlu birisi olarak tayin edilmesi herhangi bir idarede veya yürürlüğe konulacak bir kararda görevli kılınması bir bölgenin kâfirin sorumluluğuna veya idaresine verilmesi caiz değildir. Allah (cc) şöyle buyurur: **“Allah kâfirler için müminler aleyhine asla bir yol veremeyecektir.”** İslam'ın devletinin olduğu bir yerde müminlerin kâfirleri bir makama ataması haramdır. Onların üstün makamlarda değil sadece düşük seviyelerde tutulması icab eder.

İmam Ahmed'in Müsned'inde Ebu Musa el-Eşari'den rivayet ettiğine göre Ebu Musa el-Eşari diyor ki: “Ben Ömer (ra)'a “Benim yanımda kâtip olarak çalışan bir Hristiyan görevlim var” dedim. Ömer bana cevaben “Sana ne oluyor? Allah seni katletsin! Allah'ın şöyle buyurduğunu duymadın mı? **'Ey iman edenler! Yahudileri ve Hristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostu-durlar (birbirinin tarafını tutarlar) İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez.** (Maide, 51)’ Hanif bir kâtip edinseydin ya!” dedi. Ben bunun üzerine Ömer’le benim için onun yazısı önemlidir. Dini ise kendinedir’ dediğimde Ömer (ra) şöyle dedi: “Allah onları aşağılamışken ben ikramda bulunmam. Allah onları zelil kılmışken ben onları yüceltmem. Allah onları uzaklaştırmışken ben kendime yakın etmem.”

Ömer (ra) kâfirlere karşı Allah'ın onları konumlandığı yerden ayırmıyor müminlere nazaran olmaları gereken yeri ve konumu biliyor ve emri altındakilerin aynı hassasiyeti göstermelerini istiyor.

Allah (cc) müminlere karşı kâfirleri şöyle konumlandırmıştı; **“Ey iman edenler! Kendi dışınızdakileri sırdaş edinmeyin. Çünkü onlar size fenalık etmekten asla geri durmazlar, hep sıkıntıya düşmenizi isterler. Gerçekten, kin ve düşmanlıkları ağızlarından (dökülen sözlerinden) belli olmaktadır. Kalplerinde sakladıkları (düşmanlıkları) ise daha büyüktür. Eğer düşünüp anlıyorsanız ayetlerimizi size açıklamış bulunuyoruz.”** (Al-i İmran, 118)

Kâfirlerin Müslümanlar üzerine önemli görevlere getirilmelerinin haram olduğunda âlimlerin icması söz konusu iken ellerinde bazı idare gücünü bulunduran fakat buna rağmen kâfirlerle velayet ilişkilerini koparmak istemeyen bazı oluşumların içerisinde bu hastalığı halen görmek mümkündür. Kendilerini İslam'a nisbet etmekle beraber açıkça bir hayâsızlık örneği sergileyerek kâfirlerin bazı önemli görevlere getirilmesine cevaz veren kitaplar ve risaleler kaleme almaktadırlar. Sözde İslam beldelerinde bu çirkin bidati en çok ortaya atanlar ise İhvan cemaatidir. Bu çirkin amellerini güzel gösterme çabasına girerek revaç bulmasını; bir nevi normal bakılmasını hedeflemişlerdir. Devleti idare edecek olan kimselerin Hristiyan, komünist veya liberalist olmasında bir beis görmeyerek İslam'a karşı bir cinayete imza atmışlardır. Onların bu cinayetlerinden Allaha sığınırız.

Kâfirlerle Yakın Dost Olmak ve Yakın Arkadaşlık Kurmak

Kuşkusuz İslam'a davet amaçlandığı sürece kâfirlerin ziyaret edilmesi ve onlarla arkadaşlık kurulması İslam'da caiz olan bir davranıştır. İslam'ın öngördüğü çerçevede kalmak kaydıyla kâfirlerle alışveriş, ortaklık, kiralama gibi akitler yapmakta da bir sakınca yoktur. Mümin bir kimsenin sırf candan dost olmayı amaçlayarak kâfirlerle dostluk kurmayı, dinini tehlikeye atma ihtimali olduğu halde ciddiye almaksızın sürdürmesi caiz değildir. Müminin onlardan ayrılmak ve buğz etmek gibi önemli itikadî bir vazifesi varken aksi davranışlarda bulunması kendisini haki ki velayet ilişkisine taşıma tehlikesi içerir. Sevgi ve samimiyet ilerledikçe arkadaş edindiği bu kimseleri küfürleri veya şirkleri sebebiyle de sevmek gibi bir boyuta taşıyabilir.

Bu konunun tehlikesini Rasulullah (sav) şöyle ifade etmiştir: “Müminden başkası ile arkadaşlık etme yemeğini de sadece mutakiler yesin.” Bu hadiste Rasulullah (sav) müminle kurulması gereken arkadaşlığa dikkat çekerek aksinden sakındırmaktadır. Diğer bir hadiste ise (sav) şöyle buyurur: “Kişi arkadaşının dini üzeredir. Sizden biriniz kiminle arkadaşlık ettiğine dikkat etsin.” Bu hadisten de anlaşılıyor ki arkadaşlık kalpte bir sevgi ve ünsiyet peydah ediyor ve oluşan bu samimiyet havası kişiyi arkadaş edindiği kâfirin dinine, şirkine ve küfür olan inançlarına önce sessiz kalmaya, sonra da onaylamaya doğru götürüyor. Birçok Müminin en başta şiddetle sakınması gereken bazı arkadaş çevrelerine takılmaya başladığına, aralarındaki muhabbet ve samimiyet ilerledikçe, artık onlardan bir farkı kalmadığına çoğumuz şahit olmuşuzdur.

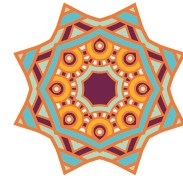
Başlangıçta onları İslam'a ve müminlerin topluluğuna çekmek gibi iyi niyetler; zamanla kaybolmuş, sonra da kendilerini onların arasında önce dinen zayıflatmış, sonra da aralarında hiçbir fark kalmayacak şekilde samimiyet kurduğu dostlarının, inanç ve hayat tarzlarını benimsemiş, küfrün ve şirkin bataklığında boğulup gitmiştir.

Nice müminin bu bataklıklara saplanmasında ilim ehli kisvesi ile tanınan bir takım deccaların de büyük payı vardır. Avrupa ve bazı ülkelerde müminlerin Hristiyan veya Yahudi kuruluşlara üye olmalarına, topluluklarına katılmalarının gerekli olduğuna dair fetvalar verenleri bile vardır. Aralarına katılın ama eriyip gitmeyin sloganını tekrarlayıp durmuşlar, kâfirlere izhar edilmesi gereken bera akidesini kökünden yok ettiklerinin farkına bile varmamışlardır. İslam daveti adı altında kâfirlerin sevgisini müminlerin kalbine sokarak İslam'a karşı işlenecek en büyük cinayetlerden birine kapı açmışlardır.

Arkadaşlık ilişkisinin küçük yaşlarda veya olgunluk döneminde olması fark etmeksizin herkes üzerinde bir çekim kuvveti vardır. Bu yüzden (الصاحب صاحب) arkadaş kendine çeker diye bir deyim bile vardır. Kişi kendini kontrol altına alamazsa veya aile tarafından çocuklar denetlenmezse arkadaş kurbanı olarak nice günaha ve suça karışması an meselesidir. İnsanların birbirlerine karşı işledikleri cinayetlerin kendilerine verdikleri maddi manevi zararların aile içi şiddet ve geçimsizliklerin kökünde arkadaş faktörünün inkâr edilemez bir payı vardır.

Rasulullah (sav) kişi sevdiği ile beraberdir diye buyurmuştur. Arada bir sevgi bulunmaksızın birliktelik ve samimiyet gelişmez sevgi faktörünün beslemediği beraberlikler dağılmaya mahkûmdur. Dostluk sayesinde ilerleyen sevgiler hangi tarafı ağır basarsa o tarafa doğru evrilir. Ahirette kendileri ile beraber olmayı sevdiğimiz kimselerin sevgisini ve dostluğunu bu dünyada elde etmek en büyük saadettir. Bu bilinci kaybetmeksizin Rabbimizin huzuruna kavuşmak en büyük kurtuluşumuz olacaktır.

Kaldığımız yerden devam etmek üzere Allaha emanet olun ...

Evlilikte Tartışma

Ayşe Ebrar

Hamd alemlerin Rabbi olan Allah'a, salat ve selam Muhammed'e ailesine ve ashabının üzerine olsun.

Değerli kardeşlerim; yarın ölüp de Rab-bimizin huzuruna vardığımızda hesap vereceğiz. İlk hesap vereceğimiz şey ise Rabbi-mize olan sorumluluklarımız olacaktır. Bu hesaptan sonra ise insanlarla olan ilişkilerimiz ve bu insani ilişkilerimizin oluşturduğu kul haklarından olacaktır. Bu kul haklarına dair hesabın en öncesi ve detaylısı ise aile fertlerimiz ile ilgili hesaptan olacaktır.

Yıllarca aynı yuvayı paylaşan aile fertleri arasında ister istemez bir takım anlaşmazlık ve tartışmalar olacaktır. Çoğu zaman bu kavgaların ve anlaşmazlıkların sebebi ciddi bir soruna dayanmadığı halde yine de önlenemez. Hâlbuki hiçbir erkek ve kadın ne kendisini ne de karşısındakini üzmemek ve huzursuzluk çıkarmak için evlenmemiştir. Evlenen eşlerin evliliklerinin ilk aylarında genellikle eşler olabildiğince kavga ve çatışmalardan uzak durmaya çalışırlar ama evliliğin üzerinden biraz vakit geçince eşler arasında egolar çatışmaya başlar ve artık mızrak çuvala sığmaz olur, eşlerden her birisi karşı tarafın kendi isteklerine ve görüşlerine saygı duymasını ister. İsteddiği olmayan taraf, karşı tarafa bazen sessiz kalıp küserek bazen de sert olup sesini yükselterek tepki verir. Hiç olmadık yerlerden huzursuzluk çıkarmaya başlar. Biraz da şeytanın verdiği vesvese ile beraber vaktinde konulmayan bir sofa, istenilen bir şeyin alınmaması, dışarıda fitne kastıyla söylenmiş bir söz veya "sen beni anlamak istemiyorsun" gibi iddialarla başlayan tartışma artarak karşılıklı hakaretlere çevrilebilir. Birisi kendisini savunurken diğeri de ona anlayışlı davranmak yerine kendinin daha haklı olduğunu ispatlamak için diğeri-nin kusurlarını saymaya başlar ve böylece karşı tarafa hakaretler etmeye başlanır.

Hâlbuki müminin en çok sabredip hoşgörülle davranacağı kişilerin başında kendi aile fertleri gelir. Çünkü kişinin emniyet ve huzur bulacağı her türlü sıkıntının ardından sığınabileceği yegâne liman kendi ailesi ve yuvasıdır.

İki insanın birbirine yakın olması, karı-koca olması karşılıklı tartışmaktan ve hakaretten daha çok sakınmayı gerektirir. Aile içerisinde hoşgörü ve güzel ahlaklı olmada en güzel örnek Rasulullah (sav)'dir. Rabbi'nin ona indirmiş olduğu Kuran'ın öğretileriyle ailesinden başlayarak en bedevi insanları bile ıslah edip örnek bir ümmet yetiştirmiştir.

Peygamberimiz kadınların insan olarak değersiz görüldüğü bir ortamda, eşlerine sevgi ve merhamet dolu sözlerle hitap ettiği gibi ağzından aşağılama ve hakaret içeren sözler hiç çıkmamıştır. Yüce Rabbi-miz özelde aile içi iletişimimizde, genel olarak ise bütün insanlar arasında uygulayıp ahlak edineceğimiz bir ilkeyi şu ayetinde bize haber vermiştir:

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا

"Kullarıma söyle: (İnsanlara karşı) en güzel sözü söylesinler. Çünkü şeytan aralarını bozar. Çünkü şeytan insanın apaçık bir düşmanıdır." (İsra 53)

İnsan kendisini ancak değerli hissettiği yere ait görür. Fikirleri küçümsenen, sözleri ve davranışları değersiz görülen kişi o ortamda kalmak istemez. Peygamberimizin ailesinde anlayışlı olarak güzel söz söylenmesi karşılıklıydı.

Peygamberimizin (sav) en zor zamanlarında ona destek olan Hatice (rha) vahyin geldiği ilk aşamada şaşkınlığa uğrayan Rasulullah (sav)'e "Korkma Allah'a yemin ederim ki O seni hiçbir zaman utandırmaz. Çünkü sen akrabalarını gözetir, doğruyu konuşursun." (Buhari, Bedül Vahy) sözleriyle teselli etmiş ve karşılıklı saygı, hoşgörü ve güzel sözler ile teselli etmede bize örnek olmuştur.

Sahabe (rhum)'un Allah'ın ve Rasulünün eşlere ve diğer aile fertlerine iyi davranılmasına ne kadar önem verdiğini bildikleri için eşlerine ve çocuklarına her zaman yumuşak davranırlardı.

Ömer (ra) şöyle diyor: "Biz Peygamberimiz zamanında hakkımızda vahiy indirilir korkusuyla hanımlarımıza karşı söz söylemekten ve istediğimiz gibi davranmaktan çekinirdik. Ancak Peygamberimiz vefat edince istediğimizi söylemeye ve rahat davranmaya başladık." (Buhari, Nikâh, 81)

Ailede Tartışan Kişilerin Genel Bazı Halleri

İnsan kendisi ve kendi hayatı ile mutlu değilse etrafındaki kişilere mutluluk vermesi, tartışma anlarında sakin kalması çok zordur. Çünkü ailenin mutluluğu fertlerin mutluluğuyla başlar. Özellikle anne babaların huzursuzluğu tüm aile fertlerine de yansiyacaktır. Eğer evin hanımı kendisine zaman ayıramayan, yorgun ve nefes alamayan çocuklu bir anneyse sabrı düşük, çok kolay sinirlenen ve bağırarak bir kadın olacaktır. O kadın eğer bir de eşi tarafından değer görüp sevilmiyor ve destek olunmuyorsa daha da agresif ve sinirli olacaktır.

Bu şekilde mutsuz olan bir kadın bazen küçük bir olaya büyük bir tepki vererek, etrafındaki eşine ve çocuklarına sinirli davranarak bağıracaktır. Sonra biraz zaman geçip sakinleşince pişman olup içini bir suçluluk duygusu kaplayacaktır. Bunun sonucunda hem kendisi hem de eşi ve çocukları huzursuz ve mutsuz olacaktır. Veya ailenin huzuru bazen de finansal baskılar ve yoğun stres altında sabrı düşük erkeklerin vermiş olduğu sert tepkilerle bozulmaktadır. Dışarının yoğunluğu ve yorgunluğuyla akşam evine gelen erkeklerin eşlerine ve çocuklarına doğru düzgün zaman ayıracak ve onları dinleyecek enerjileri ve güçleri kalmıyor. Bunun sonucunda ihmal edilen aile fertleri arasında sorunlar ve çatışmalar başlıyor. Veya eşler arasındaki huzursuzluk ve kavgalar ikisinin de birbirine ayırdığı özel zamanlarının olmamasıdır. Bir araya geldiklerinde ya çocukları ile ilgili sorunlar veya hayatın getirdiği sorunlar ve sorumluluklara dair meselelerle ilgilendikleri için kendilerini ikinci plana atmışlar ve böylece onları birbirine bağlayan sevgi ve muhabbet duyguları azalmaya başlamıştır. Bu şekilde sevgi ve muhabbetleri azalan eşlerin kalpleri uzak, toleransları düşük, birbirlerinin sorunlarına karşı duyarsızlaşıp önemsemeyen eşlerin arasında sık sık tartışmaların olması da kaçınılmaz olacaktır.

Artık böyle bir ailede küçükten büyüğe bütün fertler bu tartışmalardan dolayı mutsuz ve huzursuz olacaklar, teselliye sorunlarını dışarıya anlatmada bulacaklardır.

Tartışmalardan Kaçınmanın Bazı Yolları

1. Her şeyden Önce Eşler Birbirini Yargılamadan Sakince Dinlemeye Ve Empati Yaparak Birbirini Anlamaya Çalışmalıdır:

Onu dinlerken sözünü kesmeden duygularını anlamaya çalışması gerekir. Çoğu zaman söylenen kırıcı sözler ve sitemler, kötü niyet veya kindar bir tutumdan dolayı değil de düşünememekten, ya da incinmiş duygulardan, ihmale uğramaktan, derdini anlatamamaktan kaynaklanır. Zira karşı tarafın kendisini samimiyetle dinleyip anladığını düşünen çoğu kişi, derdini bağırıp çağırarak ve incitici sözler söyleyerek anlatmaya çalışmayacaktır. Ne var ki bizler toplum olarak duygularımızı açıkça ifade etme becerisinden yoksun olarak büyümüştür. Aynı zamanda karşımızda doğru iletişimi bilmediği için bir şekilde bize duygularını veya derdini anlatmaya ve belli etmek için bir şeyler konuşmaya çalışan birisini sabırla dinlemek alışkanlığına da sahip değiliz. Özellikle kadınlar kendisini sabırla, onu yargılamadan dinleyen birisiyle konuşarak rahatlarlar. Onları bağırarak uyarılardan çok onu, anladığını hissettirip yumuşak bir empati dili ile nasihat edenleri dinleyip nasihatini kabul ederler.

Kişinin eşiyle arasındaki sorunları ve tartışmaları azaltması sadece onu dinlemekle olmaz. Aynı zamanda duygu ve düşüncelerini karşı tarafa güzel bir dille, onun anlayacağı şekilde anlatması da gerekir. Çünkü kişinin başkasıyla iletişim kurarken duyguları, düşünceleri ve eylemleri aynı anda aktif çalışırlar.

Kişi bir duygusunun farkına vardığında aldığı mesajı doğru değerlendirebildiği için o duygu hakkında iyice düşünerek hareket etme fırsatı bulacaktır. Çünkü o duygular önemli mesajlar taşırlar.

Sözcükler gerçekleri dile getirir, duygular ise bu gerçeklere "lezzet" olumlu ya da olumsuz, içten ya da yaralayan tehditkar ya da zevk katar. Madem ki duygularımız bizleri yönlendiriyor o halde tartışma anında duygusal tepkiler vermek yerine sakinliğimizi korumaya çalışmalıyız. Öfke duygularımız kabardığı zaman hemen koşup tartışmaya gitmeden nazik bir şekilde izin isteyip sakinleşmek için biraz uzaklaşmak yerinde olacaktır. Daha sonra sakinleşince bizi üzen veya öfkelendiren meseleyi eğer gerekiyorsa konuşmalıyız. Çünkü çözülmesi gereken bir sorun varsa bunun çözümlenmesi aynı huzursuzluğun tekrar tekrar çıkmasına engel olacaktır.

2. Misillemeyi Terketmek

Tartışmak için en az 2 kişi gerekir. Fakat taraflardan birisi konuşmak yerine dinlerse tartışma yatışmaya başlayacaktır. Onun için kişi tartışmayı bitirmek istiyorsa kendisine söylenen söze misilleme yapma isteğine karşı koymalıdır. Çünkü ailede huzurlu bir ortam sağlamak, tartışmaları kazanmaktan daha önemlidir. Peygamber Efendimiz (sav) bu konuda şöyle buyurmuştur: **"Kim haklı olduğu halde münakaşayı ve tartışmayı terk ederse cennetin ortasında onun için yapılmış bir köşk vardır."** (İbn Mace)

Haklı da olsak dinimizle ilgili olmayan konularda aile içinde karşı tarafın kalbini kırabilecek tartışmalardan kaçınmak olgun mümin olmamızın gereğidir.

3. Geçmişini Bugüne Taşımamak

Eşler tartışmanın şiddetiyle bir süre sonra ne için tartıştıklarını unutabilirler. Geçmişteki çözemedikleri sorunları bugüne getirip tartışmanın daha da büyümesine neden olabiliyorlar. Onun için eski defterler karıştırılmamalıdır. Konuşurken “Sen falan zaman şunu demiştin veya şunu yapmıştın” diye kişiye geçmişteki hatalarından dolayı bağırarak yerine şimdiki sorunlarını çözmeye yönelmelidir. Zira kişinin önceden yaşanmış ve düzeltilmesi imkânsız olan şeyleri sürekli gündem etmek sadece karşımızdaki kişiyi hatalarıyla sürekli yargılamak demektir. Kendisine böyle yapılan kişi de karşı tarafın geçmişteki hatalarını ortaya atacaktır ve böylece iki taraf da boşu boşuna üzölmüş olacaktır.

4. Hataları Büyötmemek

İki eş de hatasız mükemmel bir eş hayal ederek eşinin hatalarını gördüğü anda sanki bütün hayalleri yıkılmış, dünyanın en kötü adamıyla evlenmiş gibi bir moda girmemeli ve dikensiz bir gül olarak beklememelidir. Çünkü insanın bakınca en çok hoşuna giden güllerde bile eline alınca onun dikeninin battığını görecektir. Şu halde aile fertleri de birbirine karşı hatalarını büyüterek birbirlerine karşı en kötü insanmış muamelesi yapmamalıdır. Zira Kuran ve Sünnet biz müminlere aile dışındaki din kardeşlerimize karşı bile affedici olmamızı ve birbirimize karşı yumuşak davranmamızı tavsiye ederken bu güzel muameleleri en çok hak eden ailemizden esirgememeliyiz.

Unutmayalım ki şeytan gerek aile fertlerinin gerekse müminlerin kusurlarını büyüten, iyi ve güzel olan yönlerini küçöltten dürbünler vermeyi sever. İşte şeytan bu dürbünü kimin eline verirse o kişi etrafındaki kişilerin kötü yanlarını büyüterek görecektir, iyi yanlarını da küçük ve önemsiz görecektir. Şeytanın en çok sevdiği günahın eşlerin arasını bozmak olduğunu, evli olan her kişinin unutmaması ve şeytanın kışkırtmasına meydan vermemesi gerekir. Rasulullah (sav) şöyle buyurur:

“Şeytan tahtını su üzerine kurar sonra yapacakları kötölükleri yapmak üzere avanesini sağa sola gönderir. Makam ve mevki-ce ona en yakın olan, fitnenin en büyüğünü yapandır. Hepsi yaptıklarını anlatmak üzere iblis'in yanına gelir ve içlerinden birisi “Ben şunu şunu yaptım” der ancak iblis ona “Senin yaptığın da bir şey mi?” der sonra bir başkası gelir ve “Falan adamı karısından boşanıncaya kadar onun arkasını bırakmadım” der iblis bundan o kadar memnun olur ki hemen onu yanına çağırır ve “Sen ne kadar şirinsin” diyerek ona iltifat eder.” (Müslim, Münafıkun 67, Müsned, 314)

Aslen şeytan kulun işlediği bütün günahlardan memnun olur. Çünkü her günah içinde kişiyi küfre yaklaştıran, Allah'tan uzaklaştıran bir yol vardır. Ancak şeytan avanesinden günahın kula en çok zarar vermesini yapmasını bekler. Bu hadisten anlıyoruz ki bir yuvanın dağılması şeytan için o kadar değerli ki insanları diğer günah ve kötölüklere sürükleyen avanesine iltifat etmezken, karı kocayı birbirinden ayıran yardımcısına iltifat etmektedir.

Çünkü şeytan bir ailede karı kocanın arasını bozunca diğer bütün aile fertlerinin de huzurunu bozmuş olacaktır. Bundan dolayı asla unutmamalı ki, şeytan insanın en huzurlu bir şekilde dinini yaşayarak rahat edeceği yuvasını yaşanması en zor yer hâline getirebilmek için hiçbir zaman boş durmayacaktır. Eşleri birbirine düşürmek için elinden gelen her şeyi yapacaktır. Ayrıca bu hedefine giderken avucunun içine alıp istediği gibi yönlendirdiği şeytanlaşmış insanlar vasıtasıyla da aile müessesesine zarar vermek isteyecektir. İşte bu sebepten dinimizin ailenin korunması için ortaya koyduğu hükümlere sınıksız sarılmalı, aile mahremiyeti ve aile sırlarını korumada azami hassasiyet gösterilmelidir. Böyle yapıldığı zaman şeytanın avanesi ve şeytanlaşmış insanlar ailenin içine nüfus edip onu içten içe tahrip etme fırsatı bulamayacaktır.

Mümin, ailesini her türlü fitneden korumaya çalışmanın yanında dualarla da manevi bir kalkan edinerek sürekli Allah'ın himayesine sığınmalı ve her konuda olduğu gibi ailesi için de O'ndan yardım istemelidir.

Velhamdulillahi Rabbil alemin

Telefonların Tarihi

Burak Eryılmaz

İletişim, insanlığın temel ihtiyaçlarından biri olarak tarih boyunca önemli bir rol oynamıştır. Telefon, iletişimde de Alexander Graham Bell'in devrim niteliğinde ki icatlarından biridir ve zamanla büyük bir evrim geçirmiştir. Bu yazımızda bu evrimden ve telefonun tarihinden bahsedeceğiz.

Telefonun tarihi, Alexander Graham Bell'in 1876'da ilk pratik telefonu icat etmesiyle başlar. Bu icad insanların uzak mesafelerdeki seslerini iletebilmelerini sağlayan bir cihazdı. İlk telefon, basit bir karbon mikrofon ve manyetik bir alıcıdan oluşuyordu. Ancak, Alexander Graham Bell'in telefonunun yanı sıra, aynı dönemde başka icatlar da yapılmıştı. Örneğin, Elisha Gray ve Antonio Meucci gibi icatçılar da benzer cihazlar geliştirmişlerdi ancak Alexander Graham Bell'in icadı patent olarak tescillendiği için genellikle telefonun mucidi olarak kabul edilir.

Telefonun icadından sonra, teknoloji hızla gelişmeye devam etti ve telefonlar giderek daha küçük, daha taşınabilir ve daha işlevsel hale geldi. Alexander Graham Bell'in ilk telefonu sadece iki kişi arasında ses iletişimine izin veriyordu. Ancak zamanla bu iletişim ağı genişledi ve telefon hatları kuruldu. İnsanlar artık şehirlerarası ve hatta uluslararası uzaklıklara ses iletişimi kurabiliyordu.

Yüzyılın başlarında, telefon teknolojisi radyo frekansı kullanarak kablosuz iletişim sağlayan radyo telefonlarına evrildi. Bu gelişme, askeri ve ticari iletişimde devrime yol açtı ve mobil telefonların doğuşuna zemin hazırladı.

İlk mobil telefonlar, büyük, ağır ve pahalıydı, ancak zamanla bu durum değişti. 1980'lerin ortalarında, cep telefonları daha küçük ve daha hafif hale geldi ve geniş kitlelere ulaşmaya başladı. Motorola'nın DynaTAC gibi ikonik modelleri, mobil iletişimin popülerleşmesine öncülük etti. Ancak, bu erken dönem mobil telefonlarının kullanımı sınırlıydı ve sadece zenginler veya profesyoneller tarafından tercih ediliyordu.

1990'ların sonlarına doğru ve 2000'lerin başlarında, dijital teknolojinin gelişimiyle birlikte cep telefonları daha fazla işlevsellik kazandı. Dokunmatik ekranlar, internet erişimi, kamera ve uygulamalar gibi özellikler mobil telefonları sadece iletişim aracı olmaktan çıkarıp birer çok yönlü cihaz haline getirdi. Apple'ın iPhone'u ve Google'ın Android işletim sistemi, akıllı telefonların yaygınlaşmasında önemli bir rol oynadı.

Günümüzde, telefonlar hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline geldi. Akıllı telefonlar, neredeyse her alanda kullanılıyor. İş, eğlence, iletişim, eğitim ve daha fazlası. İlerleyen teknolojiyle birlikte, yapay zeka, artırılmış gerçeklik ve biyometrik tanıma gibi özelliklerin telefonlara entegre edilmesi beklenmektedir. Bununla birlikte, güvenlik ve gizlilik endişeleri de artmaktadır ve bu konuların gelecekteki telefon teknolojilerini nasıl etkileyeceği belirsizdir.

Telefonların tarihi, insanlığın iletişimini kökten değiştiren bir serüveni temsil eder. Alexander Graham Bell'in icadıyla başlayan bu yolculuk, bugün geldiği noktada, dünya çapında milyarlarca insanın hayatını derinden etkilemiştir. Telefonlar, iletişimi daha erişilebilir, hızlı ve etkili hale getirmiştir.

